

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: SECRETARIS:

A. VAN ISEGHEM

IJzerstraat 1

8400 OOSTENDE

J.B. DREESEN

Rode Kruisstraat 4

8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER:

J.F. FALISE

H. Serruyslaan 78/19

8400 OOSTENDE

REKENING:

750-9109554-54 of

000-0788241-19

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 16 Nr. 2 - februari 1987

VOOR DE INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER, ZIE DE LAATSTE BLADZIJDE.

EERSTE FEBRUARI - ACTIVITEIT

In tegenstelling met de aankondiging in het jaarprogramma "De Plate" 1987 gaat de wandelvoordracht aan de

CONSTANT PERMEKETENTOONSTELLING

in het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst, Romestraat 11 door op

zaterdag 21 februari 1987 om 14u30

en dit onder leiding van een paar deskundige gidsen.

Bijeenkomst aan het Museum om 14u15.

Deelname in de kosten 20 ₣ per persoon (dit is de toegangsprijs in groepsverband, het honorarium voor de gidsen wordt betaald door de Kring).

Wij verontschuldigen ons voor deze verandering van het programma, te wijten aan omstandigheden onafhankelijk van onze wil, en hopen U aanwezig te zien op deze unieke kans om het totaal oeuvre van een kunstenaar van bij ons te zien.

TWEEDE FEBRUARI - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia's op :

donderdag 26 februari 1987 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr Colenstraat 6, met als

Onderwerp : DE VLAAMSE BANKEN

Spreker : de heer Ir. Carlos VAN CAUWENBERGHE

Onze kustwateren zijn afgelijnd met een respectabel aantal zandbanken. De meesten hiervan liggen in, praktisch, evenwijdige lagen met de kustlijn. Zij hebben van oudsher onze kust gevaarlijk en moeilijk toegankelijk gemaakt, met alle voor- en nadelen vandien. De voordelen dateren eigenlijk meer uit de tijd van onze Oostendse kapers, de nadelen houden verband met bereikbaarheid van onze havens.

De meesten onder ons kennen de Vlaamse banken enkel door de typische namen die in de laatste jaren hun weg vonden bij de

naamgeving van de appartementen en hotels op onze kust, wij denken bijvoorbeeld aan KWINTE, TRAPEGEER, RAVELINGEN, STROOMBANK enzomeer. Hoe ze er kwamen, hoe ze evolueerden, en dat nog doen, en hoe ze in de kaart werden, en worden, gebracht is minder geweten.

Dit alles en nog veel meer wordt U vanavond uit de "kaarten" gedaan door Ir. Carlos VAN CAUWENBERGHE. Als verantwoordelijke voor de diensten die onze kustwateren in kaart brengen heeft hij in de loop van de jaren hierover een flink stuk dokumentatie samengebracht.

Op basis van een unieke diareeks van allerlei gekende en minder gekende kaarten zal hij ons wegwijs maken in dit minder gekend deel van onze kust. Een voordracht die U als Oostendenaar niet moogt missen. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet leden.

J.B. DREESEN

THEMATENTOONSTELLING "DE BOUW VAN EEN STALEN VISSERSSCHIP"

Van 3 januari tot 31 maart 1987 loopt er in ons Heemmuseum "De Plate" een thematentoonstelling met als onderwerp "DE BOUW VAN EEN STALEN VISSERSSCHIP TE OOSTENDE".

Oostende heeft sedert eeuwen een reputatie in de scheepsbouwsector voornamelijk in de sector van de bouw van vissersschepen.

Volgens de gekende Oostendse historicus Dr. Hist. R. DEGRYSE waren er in het begin van de 15de eeuw (vanaf 1411) in onze stad reeds vijf sloopstimmerwerven bedrijvig. Dit aantal schijnt zich in de loop van de eeuwen te hebben gehandhaafd want tot in de helft van deze eeuw (1947) waren er in onze stad nog zes sloopswerven waarop houten schepen gebouwd werden. Nochtans was de overgang naar de bouw van stalen schepen toen reeds ingeluid. Het eerste stalen vissersschip werd te Oostende gebouwd op de werf van BELIARD-CRIGHTON in de jaren 1924-1925. Deze werf had zich anno 1923 te Oostende gevestigd.

Het laatste houten vissersschip werd, in 1961, gebouwd op de werf van Frans BORREY. Het was de O.L.V. VAN FATIMA, de N.750 van reder Raymond VIAENE. Hiermee werd de houten scheepsbouw in onze stad definitief afgesloten, maar de stalen scheepsbouw had de fakkel overgenomen.

Ons geacht Platelid en mede bestuurslid van onze zustervereniging TER CUERE, Louis VANDE CASTEELE, realiseerde tijdens de bouw van de O.333 MARCO op de werf SCAP, een stap voor stap fotoreeks van de bouw van het voornoemde schip. In 50 foto's wordt men doorheen de techniek van de stalen scheepsbouw geleid.

Het is een unieke fotoreeks geworden die samen met een viertal scheepsmodellen en een reeks penningen en drukwerk met betrekking tot de visserij de thematentoonstelling vormen voor het eerste kwartaal van 1987.

Deze tentoonstelling is te bezichtigen in het HEEMMUSEUM "De Plate", eerste verdieping van het Feest- en Cultuurpaleis op het Wapenplein te Oostende, elke zaterdag van 10 tot 12 en van 15 tot 17 uur.

Gilbert VERMEERSCH

door Germain BILLIET

Onverwacht heeft mijn bijdrage over de oprichting van de H.Hart-parochie en speciaal het hoofdstuk over de "Ijsput" (cf. Ostendiana V, 1986, blz. 189-215) een treffende illustratie gekregen. Politie-agent-brigadier Daniël DESCHACHT (van wie in mei 1987 een "Geschiedenis van de Oostendse Politie" verschijnt) bezorgde mij de fotocopie van een interessant document uit het Oostends politiearchief.

Die verzameling van uiteenlopende bescheiden is, wegens de brand van het stadhuis in 1940, zeer onvolledig maar vormt toch een aparte bron van informatie. Ze bevat hoofdzakelijk correspondentie, verslagen en processen-verbaal vanaf ca. 1885. Vele stukken uit de periode 1885-1940 werden bewaard in de wijkbureaus, die gelukkig aan de brandbommen ontsnapt zijn. Die vrijwaring mag een pleidooi zijn voor redelijke decentralisatie.

Het document waarover het hier gaat is een in het Frans gestelde brief gedateerd van 29 december 1902 en rapporteert een feit dat ruim twee weken voordien gebeurd is. De brief is geschreven door de politiecommissaris van het bureau op het Leopold I-plein (waaronder ook de omgeving van de "Ijsput" ressorteerde) en is gericht aan de burgemeester van Oostende. Ik vertel hier getrouw de inhoud ervan na.

Op 11 december 1902 was de dagloner Charles Louis HALLEMEERSCH, 35 jaar oud, geboren in Stene en wonende in Oostende Nieuwpoortsesteenweg 107, met andere werklieden bezig ijs te kappen uit het privé-bekken (bassin particulier) aanpalend aan de ijskelder (glacière) van de weduwe CASTEELS, gelegen aan de Nieuwpoortsesteenweg. Plots kwam Irma VANDEPITTE, een 7 jarig meisje uit de geburen, over het ijs gelopen op een plaats waar het niet sterk genoeg was. Het ijs begaf, het kind viel in het water en zou ongetwijfeld verdronken zijn zonder de tussenkomst van de genaamde HALLEMEERSCH die dadelijk in het water sprong hoewel hij zelf niet goed kon zwemmen. Hij slaagde erin het kind, dat het bewustzijn verloren had, te redden. Daarbij liep hij zelf groot gevaar wegens de lage temperatuur van het water.

De commissaris meent dat die moedige daad van Charles L. HALLEMEERSCH onder de aandacht van de bevoegde overheid mag gebracht worden en een beloning verdiend. Aan het slot van de brief staat dat de heer Filip DECOENE, ooggetuige van het voorval, alles bevestigt en het rapport heeft ondertekend.

En nu wat aanvullende bijzonderheden bij dat gebeuren.

In het zondagsnummer van 14 december 1902 van l'Echo d'Ostende vond ik een verslag van het bovengemeld voorval. Het bevestigt helemaal de inhoud van de brief en voegt er enkele levendige details bij.

Ik vat het bericht van de (onbekende) journalist samen.

Donderdag 11 december was het siberisch koud. (N.B. Op 'n andere plaats in dezelfde krant lezen we dat er toen geschaats werd op de vijvers van het Maria-Hendrikapark). Die omstandigheid, merkt de verslaggever op, maakt de moedige daad van de redder (N.B. die hier ALLEMEERSCH genoemd wordt) dubbel verdienstelijk. Hij zwaait hem dan ook alle loef toe. Het kind (N.B. het heet hier VANDEPUTTE) was onder het ijs geraakt en ALLEMEERSCH slaagde

erin het meisje eronder uit te halen. Het kostte heel wat inspanningen om het slachtoffertje weer bij bewustzijn te brengen. ALLEMEERSCH zelf was uitgeput en moest onmiddellijk naar zijn bed. 's Anderendaags echter was hij weer te been. De reporter wenst de redder geluk en hoopt dat hij een verdiende beloning zal ontvangen.

Tenslotte een lepelkje commentaar op de brief van de commissaris.

Eerst wat over de ijspuit. Met "bassin particulier" is inderdaad de eigenlijke (gemetselde) ijspuit bedoeld. "Glacière" betekent ijskelder, een ruimte dus waar de blokken ijs tijdelijk bewaard werden. Die bevond zich "in de donkere barakken, aan de kant van het Wezengesticht" zoals Wilhelmina JANSSEUNE vertelde.

We weten dat Henri CASTEELS (1841-1899) voordien het ijs uit die put exploiteerde. Die CASTEELS, gehuwd met Rosalie DECOENE (1851-1933) was op 21 januari 1899 gestorven. Volgens onze brief werd de ijsexploitatie door zijn weduwe voortgezet en niet door haar broer Filip, zoals W. JANSSEUNE meende. Dat kan ik mijn vriendelijke informante niet meer meedelen want op 1 maart 1985 is ze overleden, in haar 88ste levensjaar. Uit het feit dat die Filip DECOENE (1855-1931) ooggetuige was van de redding mogen we wel besluiten dat hij zijn zuster in de onderneming bijstond.

Nog een woord over de redder en de drenkelinge.

De man die in de brief HALLEMEERSCH genoemd wordt heette eigenlijk HOLLEMEERSCH. Zo luidt zijn naam in zijn geboorteakte (Stene, 21.07.1869) en ook in zijn overlijdensakte (Oostende, 20.10.1916). Hierin wordt hij "metsersgast" genoemd. In 1902 was hij niet 35 maar 33 jaar oud. Zoals boven al gezegd was zijn adres toen Nieuwpoortsesteenweg 107. Daar de herberg "In den Ijspuit" nr 105 was woonde HOLLEMEERSCH vlak bij zijn werk, nl. op de hoek tegenover de herberg. De kruidenierszaak die er nu staat is nr 1 in de H. Hartlaan. Of HOLLEMEERSCH een beloning ontvangen heeft voor zijn moedige daad, kon ik niet achterhalen.

Over de drenkelinge weet ik haast niets. Irma VANDEPITTE was in Oostende geboren op 18 juni 1895 en wel in de Renbaanstraat. Zo heette, in vertaling de rue de l'hippodrome, de huidige Edm. Laponstraat.

Als Irma in 1902 nog in de Renbaanstraat woonde, dan was dat eigenlijk niet in de onmiddellijke buurt van de put. Was ze verhuisd? Misschien was ze met kameraadjes in "de ijspuit" gaan spelen. Een groepje is immers stouter dan een enkeling. Dat het kind zich daar kwam amuseren suggereert dat het terrein van de ijspuit toch niet hermetisch afgesloten was zoals ik in mijn aangehaalde bijdrage schreef.

Verder heb ik van die Irma VANDEPITTE geen spoor meer gevonden in de registers van de burgerlijke stand.

VRAAG - HOSTYN BOY'S

Wie bezit nog liedjesteksten - foto's of publiciteitsteksten van de Hostyn Boy's. Een familieorkestje (vader en 6 zonen) dat regelmatig optrad tijdens de jaren 30-40 ter gelegenheid van feesten, braderies in het Oostendse of op fancy fairs (o.a bij de grijze nonnen).

Contact opnemen met Jan HOSTYN - Zwaluwenstraat, 118 - Oostende.

DE ZEEWIJDING TE OOSTENDE

door Frans COOPMAN

"De Plate" heeft de laatste maanden zijn leden verwend i.v.m. de geschiedenis van de "Zeewijding" te Oostende. Een voordracht door de heer Lionnel DEWULF, Doctor Jurist, alsook een artikelenreeks in het maandblad heeft heel wat interessante gegevens aan het daglicht gebracht.

Niet alleen een Franstalige Brusselse krant "stak de draak" met het gebeuren (1), ook een Vlaamstalige Gentse krant (2) kon zich niet akkoord verklaren met het religieus gebeuren en publiceerde op 4 juli 1885 volgend artikel.

Zeewijding te Oostende

Heden, den 5 juli, zal te Oostende de gebruikelijke jaarlijksche zeewijding plaats vinden. Wat is dat, die zeewijding? Wel, het woord verklaart zich zelf: onder aanroeping van den naam des Allerheiligsten zal de priester de zee met wijwater doopen, teneinde dit jaar de ongelukken zeldzaam en de vangst overvloedig mogen zijn.

Nu, 's lands wijs 's lands eer. Niemand zal het den geloovige ten kwade duiden, dat hij te goeder trouw Gods hulp afsmeekt bij alle ondernemingen van gewicht. Maar aangezien er in de Schrift gedurig gesproken wordt van bidden en werken, mag men van den geloovige eischen, dat hij het niet alleen bij bidden laten zal, maar ook zelf moeite zal doen om het gewenschte doel te bereiken. Christus zelf handelde aldus. Uren lang, ja gansche dagen zonderde hij zich af, in de eenzaamheid en bad tot zijn God om hulp en kracht en bijstand; doch daarmee stelde hij zich niet tevreden: trad hij weder onder de menschen, dan was zijn geheel bestaan eene enkele weldaad, hij onderrichtte de onwetenden, troostte de bedroefden, genas de zieken, gaf brood aan de hongerigen. En niets was er, wat Jezus aan de Farizeërs zoo kwalijk nam, als dat zij druk baden aan de hoeken van de straten, terwijl zij weduwen en weezen bestolen, en dat zij veel schoons en goeds leerden aan het volk, maar zelf niet handelden naar hun woorden.

Geschiedt nu de Zeewijding in den geest van Christus of in dien der Farizeërs?

Dat zullen wij eens zien.

Indien Christus in onzen tijd te Oostende leefde, dan zou hij zeker en stellig niet ééns in 't jaar, maar elken dag bidden voor 't behoud der visschers, want Christus had de kleinen en geringen lief met al de Liefde van zijn groot hart. Maar behalve dat, zou hij de schepen eens in oogenschouw genomen hebben; en zag hij, dat het leven der visschers werd gewaagd op onzeewaardige booten, hij zou tot de reeders zijn gegaan en hun gezegd hebben: "Schaamt gij u niet? Durft gij, om den wille van het geld, uwe visschers in zee doen gaan op zulk een wrakke boot? Voorwaar, voorwaar, ik zeg u, mijn vader die in den hemel is zal u eenmaal rekenschap vragen van de levens dezer kleinen!" En hij zou onderzocht hebben, of de visschers naar verdienste betaald werden voor hun levensgevaarlijk werk; of hun weduwen en weezen rijkelijk werden verzorgd;

of zij, wanneer zij stijf en stram zijn van ouderdom en geknakt door het hard werken, menschelijk worden behandeld, en gekoesterd en verpleegd zooals dat den grijsaard toe komt... En als hij vernam, dat de reeders vijftig ten honderd van de winst op zak steken, en de rest verdeeld moet worden tusschen zes man; zoodat de visschers alleen niet genoeg verdienen kan voor zijn gezin, en zijne vrouw hard moet werken om een stukje brood mee te verdienen; als hij vernam, dat weduwen en weezen en grijsaard niet genoeg pensioen krijgen om er droog brood van te eten; ja zelfs, dat zij binnen het seizoen van den prachtigen dijk worden gejaagd, opdat zij, door hun armoedig en ziekelijk uiterlijk de verwende oogen der rijken niet hinderen zouden... indien Christus dit alles had vernomen, dan zou hij, gloeiend van verontwaardiging, tot de reeders gaan en zeggen: "Schaamt gij u niet? Durft gij u de grootste helft der winst toeëigenen en daarvan in weelde leven, terwijl uwe visschers en hun gezinnen zwoegen en hongeren? Voorwaar, voorwaar, ik zeg u: mijn vader die in den hemel is, zal u een maal rekenschap vragen van den honger en de ellende, die deze kleinen door uw toedoen geleden hebben!" Zoo zou Christus doen en spreken, al wist hij van te voren, dat zijn liefde tot zijn volk en zijn moed om de waarheid te zeggen in het aangezicht der grooten, zouden beloond worden met den bloedigen dood aan het kruis. De priesters zeggen, dat zij de opvolgers en plaatsvervangers van Christus zijn. Goed. Maar doen zij zoo als hij? Gaat de priester te Oostende, nadat hij de zee heeft gewijd en tot God heeft gebeden, de booten onderzoeken of zij zeewaardig zijn? Gaat hij er zich van verzekeren, dat de visscher het loon krijgt, dat hem toekomt voor zijn moeilijk werk? En zoo de vruchten van zijn onderzoek onbevredigend zijn, gaat hij dan tot de reeders, om hen te berispen over hunne handelwijze, hun geweten wakker te schudden en hun te wijzen op Gods straffende gerechtigheid?... Niets van dat alles!... Er zijn uitzonderingen; maar de groote meerderheid der priesters bezit geen sprankel van de liefde en den moed van dien Christus, wiens plaatsvervangers zij heeten en wiens vijanden zij zijn. De priesters trekken één lijntje met de rijken en laten het volk voortwoekeren in armoede en onwetendheid. Door nu en dan wat liefdadigheid uit te oefenen, werpen zij het volk zand in de oogen en geven zich zelve den schijn van goedheid en menschelijkheid; doch om te lijden en te strijden voor het werkvolk, zoodat het opgeheven worde uit het slijk der armoede, der onwetendheid en al hare gevolgen, daartoe hebben de priesters niet den moed, want dit zou hen de gunst der rijken kosten.

O, zoo Christus nog eenmaal op de aarde kon terug keeren, verontwaardigd en tot in de ziel bedroefd zou hij zich afwenden van de verachtelijke schare zijner naamdienaren en uitroepen: "o God, o God! Heb ik dan te vergeefs geleefd en geleden? Millioenen noemen zich naar mij en toch zucht het volk nog onder de zelfzucht der rijken en onder de huichelarij der Farizeërs! Mijn God, wanneer zal de verlossing daar zijn voor het volk dat ik liefheb?" De Zeewijding te Oostende kon eene vrome, eenvoudige, waardige handeling zijn, indien het woord gepaard ging

met de werken; doch nu dit niet zoo is, nu de toestanden der visschers, ondanks wijwater en priestergebed, ellendig is en blijft, nu noem ik haar een laffe, onwaardige comedie, die niet aan een volk van Christenen, maar aan een volk van Farizieërs past.

Nellie

Veel commentaar moet er hier niet aan toegevoegd worden. De lezers die zich in de vroegere sociale toestanden van de Oostendse vissersbevolking verdiept hebben zullen er veel waarheden in terugvinden. En dat er onzeewaardige sloepen (3) (drijvende doodskisten) in zee gestuurd werden zal niemand betwisten. Heeft men er immers in Nederland geen toneelstuk "Op Hoop van Zegen" aan gewijd, een toneelstuk dat verfilmd werd en enkele maanden geleden nog te zien was te Oostende. Het is een drama van de zee, van een harteloze reder die een visserssloep, zo lek als een zifte, in zee stuurt in de hoop dat een zware storm het vaartuig de dieperik zal insleuren en hij de hoge verzekeringspremie kan opstrijken. En de lezers die hun schouders ophalen en er aan twifelen dat dergelijke drama's zich voordeden zou ik voorstellen de Zeewacht van 2 juni 1928 te lezen (4) : dat één van de betrokkenen mijn naamgenoot is, is natuurlijk louter toeval !

---

(1) Zie "De Plate" sep 1986, blz. 170.

(2) "De Vooruit", socialistisch dagblad, spreekbuis van de arbeidersbeweging. Het eerste nummer verscheen op 31 augustus 1884.

(3) In januari 1928 legde minister E. ANSEELE een K.B. voor waarbij de veiligheid van de schepen werd geregeld door middel van regelmatige controles door beëdigde ambtenaren. In december 1928 werd een wetsvoorstel ingediend i.v.m. scheepsongevallen met als resultaat de instelling van onderzoeksraden, bevoegd de oorzaken van de "geheimzinnige" strandingen en averijen te onderzoeken en te beteugelen.

(4) Het betreft het tot zinken brengen van 3 treilers. Twee beklaagden verschenen voor de rechtbank van Brugge, werden schuldig bevonden en veroordeeld tot respectievelijk 5 en 3 jaar gevangenis.

DE EERSTE STOOMMACHINE IN W.VLAANDEREN STOND OP HET OUDE MIJNPLEIN TE OOSTENDE

door Daniël FARASYN

In een korte bijdrage, verschenen in "Roepsteen" dec 1986 vermeldt F. GEVAERT, zich steunend op een artikel uit het tijdschrift "Ondernemen" van okt 1986, dat de eerste stoommachine in W.Vlaanderen in 1822 te Bredene werd geplaatst in de lijmfabriek van MAC-LAGAN-JANSSENS.

Niet uit misplaatst chauvinisme maar om de historische realiteit geen geweld aan te doen moet toch gesteld worden dat de eerste W.Vlaamse stoommachine, althans tijdelijk, in 1822, te Oostende werd geïnstalleerd en in 1823 naar Bredene werd overgebracht.

Een korte historiek van dit gebeuren zal dit duidelijk maken.

Uit archiefonderzoek blijkt dat Jean MAC LAGAN, junior, zoon van Jean MAC LAGAN, die de brouwerij "Les Capucins" bezuiden de Kapucijnenkerk uitbaatte, in 1821 het idee had opgevat om in de stad een fabriek te bouwen waarin naar een totaal nieuw procédé, nog onbekend in het Koninkrijk der Nederlanden, lijmp- producten zouden vervaardigd worden met behulp van stoommachines.

Om tot de realisatie van dit projekt te kunnen overgaan was het natuurlijk nodig te beschikken over voldoende kapitaal, de vereiste exploitatievergunning en een geschikt terrein om deze lijmfabriek in te planten.

Op 21 januari 1822 vroeg Jean MAC LAGAN jun., via de plaatselijke ontvanger van de directe belastingen, het nodige patent aan bij hogere instanties. Hij zou er maanden lang moeten op wachten.

Intussen associeerde hij zich met Joseph JANSSENS om samen, bij notariële akte van 14 februari 1822, voor de duur van 9 jaren vanaf 1 januari 1822 een maatschappij te vormen die zou instaan voor de fabricatie en de verhandeling van lijmp- producten.

Beiden hadden reeds op 25 januari 1822 bij de Gouverneur van West-Vlaanderen een aanvraag ingediend om in de vroegere hovingen van de Kapucijnen, dus op het huidige Oude Mijplein, dergelijke fabriek te mogen optrekken. Hierbij gaven zij de formele verzeke- ring dat dit bedrijf "sera exempte des incommodités qui accompag- nent cette fabrication d'après les procédés habituels pour tout ce qui a rapport aux exhalations désagréables qui en proviennent".

Deze bewering was van kapitaal belang. Bij Keizerlijk Dekreet, door Napoleon I uitgevaardigd op 15 oktober 1810, i.v.m. de inplanting van nieuwe fabrieken waren de lijmfabrieken immers gerangschikt in de eerste klasse der ongezonde industrieën. Derhalve mochten zij niet opgericht worden in de nabijheid van woningen. Bovendien werd de toelating tot vestiging ervan alleen verleend door de Staatsraad of het Staatshoofd. Het was dan ook de bedoeling van MAC LAGAN-JANSSENS om hun fabriek, als totaal onschadelijk voor de bevolking, gerangschikt te krijgen in de derde klasse der ongezonde nijverheden. Dan was alleen een vergunning vereist, te verlenen door het stadsbe- stuur.

De Gouverneur stuurde de aanvraag door om advies naar het stads- magistraat dat op zijn beurt MAC LAGAN-JANSSENS contacteerde. Deze gaven op 8 februari 1822 aan de stad de stelligste verzeke- ring dat hun geplande fabriek "sera exempte d'odeur incommode ou insalubre". Bovendien verklaarden zij hun fabriek te zullen afbreken mocht deze enige hinder aan de bevolking opleveren. Tevens dienden zij de bouwplannen in. Hieruit blijkt dat de stoomketels zouden geplaatst worden in het verlengde van de Apestraat, nu de Brabantstraat, midden tussen de Kapucijnen- en de Schippersstraat in. Een droogkamer was voorzien iets ten Oosten van de stoomketels. Voor het te bouwen bedrijf hadden zij vooraf een brandverzekering afgesloten.

Enigzins overtuigd door deze bouwe beweringen en wellicht ook rekening houdend met de vooraanstaande positie die de families bekleedden maakte de stad op 15 februari 1822 een gunstig advies over aan de Goeverneur, te meer dat "dans l'état de stagnation où se trouve le commerce de cette ville toute fabrique nouvelle doit être considérée comme quelque chose extrêmement avantageux".

De Gouverneur liet op 20 februari 1822 aan de stad weten dat hij met de bouw van de lijmfabriek akkoord kon gaan, maar dat de stad de uiteindelijke beslissing hiervoor diende te nemen op de uitdrukkelijke voorwaarde van afbraak indien het bedrijf hinder bracht.

Met heel wat vertraging verkregen MAC LAGAN en JANSSENS op 3 september 1822 hun brevet voor de duur van tien jaren, "pour l'importation d'un procédé particulier pour la fabrication de la colle forte extraite d'os par le moyen de chaudières à vapeur". Dit brevet was door koning Willem I op 8 juli 1822 ondertekend.

Omdat Jean MAC LAGAN en Joseph JANSSENS aan hun bedrijf een grotere omvang wensten te geven dan oorspronkelijk was gepland en er daartoe meer geld van doen was, werd de brouwer, Thomas JANSSENS, op 11 oktober bij de maatschappij betrokken.

Op dezelfde dag werd door het drietal het zuidelijk deel van de tuin van de brouwerij van vader MAC LAGAN voor de duur van 3-6-9 jaar ingehuurd aan 600 ₣ per jaar. Men kwam onderling overeen dat de grote koetspoort, uitgevend op de Sint-Franciscusstraat gemeenschappelijk zou worden gebruikt en de uitgang langs de Schippersstraat voor de lijmfabriek voorbehouden bleef.

Uit de kontekst der notariële akten moet opgemaakt worden dat de lijmfabriek in oktober 1822 reeds in werking was vermits de kapitaalsverhoging en de opname in de maatschappij van Thomas JANSSENS bedoeld was om het bedrijf uit te breiden door "l'ajoutage d'une deuxième retorte semblable à celle qui existe maintenant et de ses accessoires pour l'extraction de la gélatine".

Waarom de lijmfabriek in 1823 uit Oostende naar Bredene werd overgebracht is niet te achterhalen. Blijkbaar is het niet geweest om lawaai- of reukhinder, aangezien de stad Oostende in juli 1823 aan de Gouverneur liet weten dat "de gemelde lijmfabriek reeds ter stede in werkzaamheid is geweest zonder dat de inwoners dezer gemeente erdoor verhinderd zijn geweest". Tekort aan water was evenmin de oorzaak van de verplaatsing. De fabriek beschikte over twee diepe waterputten op het oude domein van de E.P. Kapucijnen. Wel kan de lozing van de gebruikte wateren in dit laaggelegen stadsgedeelte zonder uitgesproken relief, moeilijkheden hebben opgeleverd.

Wat er ook van zij, J. MAC LAGAN en J. JANSSENS dienden op 3 juni 1823 bij de Gouverneur een aanvraag in om een bouw- en exploitatievergunning te bekomen voor een lijmfabriek "aan de oostkant van den Brugsche Vaert ter Commune van Bredene op den hoek waar de Calsyde de vaerd verlaet". Nu werd hun medegedeeld dat dergelijk bedrijf tot de eerste klasse der ongezonde nijverheidstakken behoorde en dat deze vergunning eerst na voorafgaand onderzoek alleen door de Koning kon worden gegeven. Op 5 juni 1823 liet de Gouverneur een commodo-incommodo onderzoek instellen in een straal van 5 km. rond de geplande vestigingsplaats. Verzet tegen de inplanting van de lijmfabriek te Bredene werd alleen aangetekend door de "Regeerders van de Wateringe van Blanckenberge" op 9 juli 1823. Zij oordeelden dat "de bedoelde fabriek daegelijcx eene grote kwantiteyt waeter vereischt die bedorven zynde zig moet ontlasten in den publieken waeterloop, de Noordeede en diesvolgens schadelyk zoude kunnen zijn aen de inwoners en het vee die dit waeter moeten gebruyken". De districtscommissaris, Aug. WIELAND, ontzenuwde dit verzet

door aan de Gouverneur te laten weten dat "het water voortskomende van deze fabriek zou kunnen gelost worden zonder de Noordeede te moeten gebruyken". Op 7 augustus 1823 trok de watering haar "Oppositie" in.

De Gedeputeerde Staten van West-Vlaanderen konden aldus op 12 augustus 1823 een unaniem gunstig advies uitbrengen voor de bouw van de lijmfabriek te Bredene. Het Fiat van de Minister van Binnenlandse Zaken volgde op 9 oktober 1823.

Uit deze gegevens moet dus wel afgeleid worden dat de eerste stoomketel niet te Bredene maar wel te Oostende op het Oude Mijneplein in 1822 werd geplaatst en dat deze in 1823 en niet in 1822 naar Bredene werd overgebracht.

HET O.L.VROUWKAPELLETJE TE MARIAKERKE

door J.B. DREESEN

Op 8 december 1954, bij de avondsluiting van het Mariajaar, werd op de grens van Mariakerke-Stene een kapel ingezegend met een beeld van Onze Lieve Vrouw van Lourdes.

In onze, relatief, moderne gedachtenwereld behoren kruisen en kapellen meestal tot een ver afgelegen tijdperk. Waarom en hoe, in een recent verleden, op deze plaats een kapel werd gebouwd lijkt dan ook een logische vraag.

Dank zij mevrouw MAELFEYT en de heer en mevrouw H. VANDERJEUGD, secretaris van de Kerkraad van de Sint-Franciscusparochie te Mariakerke kwamen we terecht bij de heer Albert ARNOUT, voorzitter van de genoemde Kerkraad en Ere-Schepen van Stene die ons de ontstaansgeschiedenis van deze kapel schetste.

* * *

Het kapelletje aan het Bauwensplein te Stene-Oostende, in 1953-54 gebouwd ter ere van O.L.Vrouw van Lourdes, heeft ook zijn eigen geschiedenis.

De Katholieke Arbeidende Jeugd (K.A.J.-V.K.A.J.) van het Vlaamse land trok in augustus 1952 op bedevaart naar O.L.Vrouw te Lourdes. Ook de afdeling K.A.J.-V.K.A.J. van Mariakerke-Oostende nam aan deze grootse Lourdesbedevaart deel en kocht er een mooi beeld van O.L.Vrouw van Lourdes.

E.H. Camiel FORREZ, toenmalige Proost van V.K.A.J.-Mariakerke, kwam mij opzoeken... Eigenlijk was hij op zoek naar een geschikte plaats om een O.L.Vrouwkapelletje te bouwen. De voorkeur ging uiteindelijk naar dat stukje Stene, gelegen tussen de twee Derbylanen.

In die tijd behoorde nog heel het Bauwensplein tot aan de grens met Oostende in onverdeeldheid toe aan twee eigenaars, nl. de heer Raoul VREVEN, senator, Notaris te Sint-Truiden, en de heer Mathieu JANS uit Borgloon.

Door tussenkomst van senator Jaak VAN BUGGENHOUT uit Koksijde kreeg E.H. Camiel FORREZ een schriftelijke toelating om op deze gronden, precies tussen de twee Derbylanen, een O.L.Vrouwkapelletje te bouwen.

De vereiste bouwvergunning werd aangevraagd door de Eerwaarde Heren André SPRIET en Camiel FORREZ, respectievelijke Proosten

van K.A.J. en V.K.A.J. te Mariakerke. Op 14 juli 1953 werd, bij beslissing van het Schepencollege van Stene (onder voorzitterschap van Burgemeester Pieter DEFEVER) de bouwvergunning verleend. In 1953 startten vrijwillige medewerkers van de K.W.B.-afdeling Mariakerke met de bouw van het kapelletje dat in 1954 voltooid werd.

Bij akte verleden voor Burgemeester Joseph BOELS op 5 oktober 1954 verwierf de Gemeente Stene, tegen de ronde som van 100.000 Fr, de betreffende gronden waarop het kapelletje was gebouwd alsook het ganse Bauwensplein en omliggende wegenissen, voor een totale oppervlakte van 3.488 m², waarvan 1.810 m² straatbedding kosteloos werd afgestaan, en 1.638 m² werden aangekocht voor parkaanleg. Het O.L.Vrouwkapelletje staat sindsdien op gemeentegrond, nu stadsgrond.

Op 2 februari 1956 werd het O.L.Vrouwbeeld in dit kapelletje door onbekenden stukgeslagen. De bevolking stond er stil bij !

Pastoor Georges BORRE, Pastoor van Mariakerke, gekend voor zijn grote devotie voor O.L.Vrouw, kocht een nieuw beeld van O.L.Vrouw van Lourdes, en onder een grote volkstoeloop heeft hij dit beeldje ingezegend en onder de bescherming van de bevolking gesteld.

Het kapelletje kreeg verder zijn trouwe bezoekers en de nodige fijne zorg en onderhoud. Jarenlang bleef het er heel rustig, tot op 19 juni 1982 ook dat beeldje, wellicht door kwajongens, stukgeslagen werd.

Op 15 augustus daarop volgend, op het hoogfeest van O.L.Vrouw, kwamen de Vrienden van Lourdes uit Oostende in grote getale samen in de Sint-Franciscuskerk om dan met een nieuw beeld van O.L.Vrouw van Lourdes, in processie te trekken doorheen de Nieuwe Koerswijk naar het kapelletje aan het Bauwensplein.

In goede en in kwade dagen, in wel en in wee, is zo het O.L.Vrouwkapelletje aan het Bauwensplein ontstaan en gedurende bijna 33 jaar bewaard gebleven.

* * *

Buiten de vrijwilligershanden van de K.W.B.-afdeling Mariakerke die het kapelletje bouwden verzorgde de heer DESPIERRE de aanmaak van het smeedijzeren hekken. De twee schilderijen, een aan weerszijden van het O.L.Vrouwbeeld, zijn werk van de gekende Oostendse kunstschilder Danny BLOES (°Oostende 6 oktober 1953). Hij schilderde deze werken speciaal voor de vernieuwing van het vernielde beeld dat op 15 augustus 1982 werd ingehuldigd. De schilderijen stellen zieken voor die te Lourdes voor hun genezing bidden.

Verspreid hangen in het kapelletje diverse ex-votos, terwijl onbekende handen regelmatig de bloemen vernieuwen. In de loop van de maand mei worden er nog regelmatig missen opgedragen.

Wie dichtte ooit... In Vlaanderen, waar nog langs veld en baan kruisen en kapellen staan...

Bron : de heer Albert ARNOUT
de heer en mevrouw VANDERJEUGD
mevrouw MAELFEYT

door Patrick VANDENABEELE

VII : MOLLET-VERBRUGGE LEOPOLD

Vooraleer van start te gaan met een uitvoerige beschrijving van de drukkerij MOLLET-VERBRUGGE toch eerst deze opmerking.

In de loop van ons onderzoek werden we gekonfronteerd met stukjes drukwerk - het betreffen bidprentjes - op naam van "Huis (Maison) Mollet-Verbrugge - (O)ostende" (1).

De stukken zijn te dateren tussen 16 maart 1883 en 10 augustus 1888.

In ons identifikatieproces moesten we al vrij vlug vaststellen dat bedoelde personen in casu Leopold MOLLET en zijn echtgenote Emeliana VERBRUGGE reeds vóór 16 maart 1883 waren overleden !

Uit voorvermelde gegevens trekken we toch enkele belangrijke konklusies. Daarin mogen we duidelijk stellen dat tijdens hun leven het echtpaar MOLLET-VERBRUGGE verantwoordelijk was voor de uitbating van een drukkerij en dat na hun overlijden de drukkerij door iemand anders verder op hun naam blijvend werd uitgebaat.

Wie uiteindelijk hiervoor verantwoordelijk was zien we straks.

Om grotendeels tot rekonstructie van het verhaal te komen stellen we de figuur van Emeliana VERBRUGGE centraal.

Emeliana Constantia VERBRUGGE werd geboren te Brugge op 10 mei 1823 als dochter van Fransiscus Joannes VERBRUGGE en Barbara Maria YSENGRIN. Op 15 februari 1849 trad ze te Oostende in het huwelijk met een zekere Jean-Baptiste VANPOELVOORDE (2). Samen stonden ze in voor de uitbating van een winkel gelegen Kaaistraat 11. Wat precies in die winkel werd verkocht is niet helemaal duidelijk.

Jean-Baptiste VANPOELVOORDE overleed te Oostende op 10 januari 1861, slechts 40 jaar oud (3).

Op 17 oktober 1863 trad Emeliana VERBRUGGE voor een tweede maal in het huwelijk met Leopold MOLLET, van beroep kantoorclerk (4). Door zijn huwelijk met Emeliana VERBRUGGE kwam ook Leopold MOLLET in het plaatselijk handelaarsleven terecht.

In 1864 vinden we hem terug als handelaar in "printen en muziek", een artikel dat traditioneel nauw aansluit bij de uitbating van een drukkersbedrijf.

Toch vinden we nooit de naam "MOLLET-VERBRUGGE" terug in de overzichtslijsten met betrekking tot het plaatselijk drukkersleven.

Dit doet ons veronderstellen dat de drukkerij MOLLET-VERBRUGGE behoorde tot wat men zou kunnen noemen het latente type.

Hiermee bedoelen we slechts dat het drukken op zich geen hoofdactiviteit van het handelshuis uitmaakt.

Leopold MOLLET overleed te Oostende op 24 juli 1882 in zijn woning aan de Kaaistraat 11 (5).

Zijn echtgenote overleefde hem slechts met enkele maanden.

Zij overleed te Oostende op 12 maart 1883 (6).

De vraag blijft wie verantwoordelijk was voor de produktie van het drukwerk na hun overlijden.

Het antwoord op de vraag is eenvoudig.

Emeliana VERBRUGGE had uit haar huwelijk met Jean-Baptiste VANPOELVOORDE een dochter gewonnen, met name Paulina (geboren te Oostende op 28 augustus 1854).

IMPRIMERIE LITHOGRAPHIE

Reliure en tous genres

PAPETERIE

LACOUR-BOURGOIGNIE

TRAVAUX
DE
Luxe et de Labeur

Spécialité
d'AFFICHES

Fournitures
de Bureau et
Objets
Classiques.

Spécialité
d'Articles religieux

Successeur de E. Dubois-Van Poolvoorde
RUE DU QUAI, 10, OSTENDE.

TRAVAIL SOIGNÉ. PRIX MODÉRÉS. PROMPTE EXÉCUTION.

M

Doit

Pour Vente et Livraison de ce qui suit:

Ostende, le

190

1910

DRUKKERIJ LACOUR-BOURGOIGNIE
KAAISTRAAT, 10

Deze Paulina VANPOELVOORDE was zelf op 27 juni 1882 te Oostende gehuwd met ene Emile DUBOIS, van beroep bankbeheerder. In de annuaire Stracké uit 1886 staat deze Emile DUBOIS-VANPOELVOORDE vermeld als uitbater van een drukkerij gelegen aan de Kaaistraat 11. Men had dus na het overlijden van het echtpaar gekozen om de oude vrouwde handelsnaam te behouden. Naarmate de nieuwe eigenaar meer met het beroep vertrouwd geraakte werd overgeschakeld op de eigen naam. Hoewel de drukkerij zeker vanaf 1886 de benaming DUBOIS-VANPOELVOORDE droeg, komt de benaming "Huis MOLLET-VERBRUGGE" nog wel eens sporadisch voor.

VIII : DUBOIS-VANPOELVOORDE EMILE

Zoals we reeds hebben aangetoond bij de behandeling van de drukkerij Leopold MOLLET-VERBRUGGE, volgde hun schoonzoon Emile DUBOIS-VANPOELVOORDE hen na hun overlijden in de drukkerij op. Aanvankelijk bleef het handelshuis bekend onder de benaming "Huis (Maison) Mollet-Verbrugge", maar zeker vanaf 1886 droeg ze reeds de benaming "(Imprimerie) Emile Dubois-Vanpoelvoorde" (ut supra).

In de annuaire Stracké uit 1886 en 1887 vernemen we voor het eerst iets meer over de activiteiten van de drukkerij. Niet alléén deed men er aan typografie en lithografie, maar bovendien handelde men in religieuze artikelen, bureelbenodigdheden, muziekpartituren en -instrumenten. Aan de drukkerij was ook nog een papier- en boekwinkel verbonden (7). Niettegenstaande deze uitgebreide activiteiten, vonden we van deze drukkerij slechts één stukje drukwerk terug. Het betreft een communicantenprentje uit 1896 (8). De drukkerij was gelegen aan de Kaaistraat 11 (vanaf 1889 Kaai-straat 10).

Opmerkelijk is dat men Emile DUBOIS-VANPOELVOORDE in officiële documenten nooit zal terugvinden als drukker, maar wel als bankbeheerder. Op 27 januari 1882 was Emile DUBOIS verantwoordelijk voor de stichting van de "Société Anonyme du Crédit Hypothécaire d'Ostende". DUBOIS zou gedurende een aanzienlijk aantal jaren de bank blijven beheren (9).

In het jaar 1900 ging de drukkerij over in handen van "het familielid" André LACOUR.

Emile DUBOIS-VANPOELVOORDE overleed te Hampstead-London op 31 december 1918 (10).

IX : LACOUR-BOURGOIGNIE ANDRE

André Pierre Joseph LACOUR werd geboren te Lo (prov. West-Vlaanderen - arr. Diksmuide) op 18 maart 1877 als zoon van hotelier Henri Désiré LACOUR en Léonie Pélagie LEROY.

In oorsprong had LACOUR een drukkerij ingericht in de nabijgelegen kustgemeente Middelkerke (aan de Kerkstraat) (11). Vanuit deze drukkerij verzorgde hij vanaf 31 juli 1898 de druk van het tweewekelijks seizoenblad "La Plage de Middelkerke" (12).

Op 4 juli 1899 trad André LACOUR te Oostende in het huwelijk met ene Louise Jeanne BOURGOIGNIE (geboren te Oostende op 27 juni 1866), dochter van Guillaume BOURGOIGNIE en Justine DUBOIS (13).

Pas op 7 december 1900 kwam drukker LACOUR zich vanuit Middelkerke te Oostende vestigen (14). Aldaar werd de "drukkerij Emile DUBOIS-VANPOELVOORDE" overgenomen (15).

Dat precies André LACOUR deze drukkerij overnam berust op geen toeval. Zo was zijn -kersverse- echtgenote, Louise BOURGOIGNIE een volle nicht van "drukker" Emile DUBOIS. De drukkerij bleef dus in de familie. Door zijn huwelijk geraakte LACOUR bovendien ook nog familiaal verbonden met de drukkersfamilie DE BRUYNE.

De "Imprimerie André LACOUR-BOURGOIGNIE" bleef gevestigd aan de Kaaistraat 10.

Omtrent de aard van het drukwerk hebben we volgende referentie : "Drukwerk... als : facturen, omslagen, circulaire, visitekaartjes, adreskaartjes, vrachtbrieven, boekwerken, registers, prijslijsten, plakbrieven, enz... Boek- en steendrukkerij, papierhandel, schoolgerief, kerkboeken en paternosters" (16).

Omstreeks 1910 had drukker LACOUR vier letterzetters-drukkers in voltijdige dienst.

Vanaf 1 april 1909 was André LACOUR verantwoordelijk voor de druk van het vakblad voor de visserij "De Vlaamsche Zeevisscher" (17). Zo drukte hij ook voor de Kamerverkiezingen van 24 mei 1910 en 2 juni 1912 een gedeelte van de katholieke kiespropaganda (18).

André LACOUR overleed te Oostende op 22 oktober 1913. De drukkerij werd door zijn weduwe verder uitgebaat (19).

X : WEDUWE LACOUR-BOURGOIGNIE ANDRE

Louise BOURGOIGNIE zette na het overlijden van haar echtgenoot André LACOUR - overleden te Oostende op 22 oktober 1913 - de drukkerij verder (20).

Met het overlijden van Louise BOURGOIGNIE te Oostende op 4 november 1916, werd de drukkerij definitief gelijkwideerd (21).

VOETNOTEN

- (1) De stukjes drukwerk bevinden zich in de kollektie van de heer André Van Caillie - Oostende.
- (2) Burgerlijke Stand Oostende - huwelijken 1849 - akte 12.
- (3) Burgerlijke Stand Oostende - overlijdens 1861 - akte 15.
- (4) Burgerlijke Stand Oostende - huwelijken 1863 - akte 91.
- (5) Burgerlijke Stand Oostende - overlijdens 1882 - akte 312.
- (6) Burgerlijke Stand Oostende - overlijdens 1883 - akte 130.
- (7) Annuaire Stracké 1887, pp. 133, 167, 170-171.
- (8) Kollektie André Van Caillie - Souvenir de la première communion de Félix Van Caillie - gedat. 24 mei 1896.
- (9) Annexes au Moniteur Belge, 06.02.1882, nr. 212, pp. 151-153. Rijksarchief Brugge, Depot notariaat Ghyyoot 1944 - notaris A. Liebaert, band 56/akte 7408.
- (10) De Zeewacht, 11.01.1919/3-4.
- (11) Degraer (H.) e.a., Repertorium van de pers in West-Vlaanderen 1807-1914, pp. 19-20.
- (12) Ibidem.
- (13) Burgerlijke Stand Oostende - huwelijken 1899 - akte 140.
- (14) Stad Oostende - kiezerslijst 1914-1915 - p. 183.
- (15) Zie de fotopagina.
- (16) De Vlaamsche Zeevisscher, (01).04.1909/4 B-C.
- (17) Patrick Vandenabeele, De Oostendse Drukkerijen. Een inleidend onderzoek naar het leven en het werk van een beroepsgroep (1780-1940). R.U.G., onuitgeg. licentieverhandeling 1984-1985, deel II, p. 175.
- (18) Degraer (H.), e.a., op. cit., pp. 90-91.

- (19) Burgerlijke Stand Oostende - overlijdens 1913 - akte 703.
(20) Informatie ons verstrekt door de Familie Adriaens, kleinkinderen van drukker André Lacour-Bourgoignie.
Tevens danken wij de familie voor de inzage in hun familie-archief.
(21) Burgerlijke Stand Oostende - overlijdens 1916 - akte 675.

OOSTENDSE MUZIEKGESCHIEDENIS - XXXV

INSTRUMENTALISTEN IN HET KURSAALORKEST VÓÓR 1914 (deel 2)

door Ann CASIER

5. Cellist VAN ACKER Hypolite (1853-1909)

Deze Gentse cellist behaalde in 1874 zijn eerste prijs in de klas van J. SERVAIS te Brussel (1). Als eerste cellist van het Munttheater werd hij geprezen omwille van zijn levendig spel. Hij was één der beste leerlingen die de conservatoria van Gent en Brussel afgeleverd hadden. In 1875 werd hij leraar benoemd aan het concervatorium van Luxemburg. December 1883 werd hij de opvolger van Charles HAES aan de Oostendse muziekacademie en op 25 januari 1884 in deze functie benoemd (2). Tevens nam hij HAES' plaats in het orkest waar. In 1893 nam H. GILLET zijn plaats als eerste cellist in, maar hij bleef toch verder in het orkest spelen tot en met de zomer 1908. Ook was hij leraar muziek aan het koninklijk atheneum. In april 1909 stierf hij, gedecoreerd met het burgerlijk kruis eerste klasse en met een gedachtenis van de regering Leopold II (3). Op 13 april 1909, op 56 jarige leeftijd, werd hij begraven.

6. Cellist SMIT Albertus

Albertus SMIT was in 1894 en 1895 cellist aan het Kursaalorkest. In die periode was zijn broer Johan concertmeester. Vóór hij eerste cellist werd, had hij reeds een behoorlijke orkestervaring opgedaan in het Kursaal. In 1887, bij zijn eerste solo-optreden kreeg hij een zeer positieve kritiek met de vertolking van een concerto van GOLTERMAN (4).

Zijn manier van zich muzikaal uit te drukken, met veel gevoel en stijl, bezorgde hem uitbundig succes. Beide broers zouden zeker roem geogst hebben met een gemeenschappelijke concertreis.

7. Cellist MIRY Louis

MIRY werd de opvolger van de overleden H. GILLET, professor aan het concervatorium van Barcelona, in de zomer van 1897 (5). Zijn meest geliefde composities waren "Berceuse de Jocelyn" van GODARD en "Le cygne" van C. SAINT-SAENS. In 1904 was hij voor het laatst aan het werk als eerste cellist aan het Oostendse Kursaal.

8. Cellist JACOBS Edouard (1851-1935)

De biografie van deze Belgische cellist staat beschreven in enkele boeken van E. GREGOIR en in La musique en Belgique (6). De belangrijkste feiten daaruit : Edouard JACOBS werd geboren te Hal, hij was leerling van F.J. SERVAIS en behaalde aan het concervatorium van Brussel in 1877 zijn eerste prijs. In 1885 werd hij daar ook SERVAIS' opvolger. Hij was ook een zekere tijd solo-cellist aan het hof van Weimar en deed grote concert-tournees door Rusland en Duitsland.

Vooraleer JACOBS zich aan het Kursaalorkest verbond, kwam hij hier enkele malen een concert geven. Op 14 juli 1892 bracht hij als voornaamste werk "Dans la forêt" van POPPER en de volgende dag voerde hij "Le désir", een fantasie voor cello van zijn leraar SERVAIS, uit. Op 29 augustus 1895 kwam JACOBS naar Oostende met het celloconcerto van de vroegere Kursaaldirigent Jules DE SWERT. Hij gaf ook nog een paar populaire werkjes en een aantal bisnummertjes die avond. Zijn techniek was zeer goed, zijn boogstreek onberispelijk en zijn houding perfect. Daarbij was zijn solospel steeds boven het orkest te horen (7). La Saison d'Ostende hield haar favoriete gast goed in 't oog.

Het jaar daarop schreef ze dat JACOBS terug was van zijn zesde concertreis in Sint-Petersburg. Tijdens zijn twee maand durend verblijf aldaar, trad hij twee maal als solist op bij de keizerlijke concertvereniging onder leiding van GALKINE. Op deze reis werd hij vergezeld door de violisten Eugène YSAYE en Mathieu CRICKBOOM (die directeur werd van het conservatorium van Barcelona). Dankzij het overdonderend succes werd hij voor het jaar daarop opnieuw geëngageerd (8).

In 1905 werd JACOBS met algemene instemming cello-solist van het Kursaalorkest. Dirigent RINSKOPF nam elke gelegenheid te baat om cello-soli in te laten (9). Jammer genoeg kon JACOBS niet het ganse seizoen blijven, deels door ziekte, deels door andere concertoptredens (10). Op het concert van 7 juli 1905 was JACOBS solist en speelde op de viola da gamba volgende werken : sarabande van HÄNDEL, een gambatranscriptie van een aria van BACH en een sarabande et brillante van Marin MARAIS. Zijn artistieke vaardigheid op cello kwam volledig tot zijn recht, dankzij zijn Stradivariusinstrument (sic-11). Op het concert van 10 augustus 1906 voerde hij de "Variations symphoniques" uit van L. BOËLLMANN voor cello en orkest en het celloconcerto in e van David POPPER. Dit was meteen de gelegenheid om één der beste vertegenwoordigers van de Belgische celloschool in de bloemetjes te zetten (12). Daarbij ging hij ook door voor één der beste gambisten van zijn tijd en trad regelmatig met enkele kleine (en meestal dezelfde) werkjes op (13).

Het celloconcerto in a van C. SAINT-SAENS en "Kol Nidrei" van Max BRUCH bracht hij op 19 juli 1907. Het orkest begeleidde hem prima en JACOBS speelde zeer mooi. In "Kol Nidrei" zong hij zijn treurnis uit en zijn cello klonk als een menselijke stem. Het enthousiaste publiek riep hem tot zes maal terug (14). Het jaar daarna, op een grote concertreis doorheen Rusland, ontving hij de onderscheiding Sint-Anna (15). Op 23 juli 1909 verraste hij de toeristen opnieuw met enkele pareltjes voor cello :

Variaties op een rococo-thema	TSCHAIKOWSKY
Herfstlied	"
Valse triste	SIBELIUS
Am Springbrunnen	DAVIDOFF

In 1911 ging hij samen met RINSKOPF op concertreis naar Nice en beiden verzorgden daar een programma gewijd aan Belgische componisten. Op 30 juni 1911 voerde hij in het Kursaal het "Concerto militaire" van F. SERVAIS uit. Na die gevoelvolle interpretatie kwam de koningin persoonlijk JACOBS en de dirigent feliciteren. In 1912 werd hij, naar het einde van een mooi seizoen, een periode verhinderd te spelen wegens een gekwetste arm.

Bij het optreden van het symfonieorkest van het Oostends Kursaal te Tourcoing, kreeg cellist JACOBS de hoogste lof toegezwaaid. Terecht trouwens, het Kursaalorkest kon zich moeilijk een beter cellist dromen.

(vervolgt)

-
- (1) E. GREGOIR, Les artistes musiciens belges au XVIIIème et au XIXème siècle, Brussel-Parijs, 1885, p. 410-411.
  - (2) E.O., 27.01.1884.
  - (3) E.O., 10.04.1909.
  - (4) S.O., 11.09.1887.
  - (5) S.O., 03.08.1897.
  - (6) E. GREGOIR, Les artistes musiciens belges au XVIIIème et au XIXème siècle, Brussel-Parijs, 1885, p. 253-254. ID., Supplément et complément au volume : les artistes musiciens belges au XVIIIème siècle et au XIXème siècle, Brussel-Parijs, 1887, p. 163-164.
R. WANGERMEE, Les concerts, in La musique en Belgique du moyen-âge à nos jours, o.l.v. E. CLOSSON en CH. VAN DEN BORREN, Brussel, (1950).
  - (7) S.O., 31.08.1895.
  - (8) S.O., 27.09.1896.
  - (9) S.O., 24.06.1905.
  - (10) S.O., 07.07.1905.
  - (11) S.O., 01.07.1906.
  - (12) S.O., 10.08.1906.
  - (13) S.O., 19.08.1913.
  - (14) S.O., 20.07.1907.
  - (15) S.O., 10.08.1908.

KUNSTCYNISME

Geregeld worden er door het Ministerie van Cultuur enkele heden-daagse kunstwerken aangekocht, die dan het nationaal kunstpatrimonium moeten verrijken en in een museum voor moderne kunst of in een ander officieel gebouw worden ondergebracht.

Nu herinnert zich nog iedereen het schilderij "Hommage aan Ensor" van Willy BOSSCHEM uit het jaar 1985 en waarop men een goede 25 levende kunstschilders naast 2 poserende geraamtes (allegorisch voor James ENSOR en andere overleden kunstenaars) samen met Jean Claude VAN BIERVLIET kon zien. Dat schilderij werd door het Ministerie aangekocht. Intussen werd het ergens ondergebracht. We hebben uitgezocht waar het werd gehangen. Waar dacht U wel ? Nergens anders dan op de Arbeidsrechtbank te Brugge !

Wie is daar nu gelukkig om ? De rechters ? De kunstenaars ? J.C. Van Biervliet ? of wellicht het spook van James Ensor zelf !

Omer VILAIN

door Norbert HOSTYN

Op donderdag 5 april 1984 werd de Koninginnelaan met vier beeldhouwwerken verfraaid.

Het betreft vier allegorische beelden die van 1905 tot 1944 (Tweede Wereldoorlog) de façade van het toenmalige postgebouw aan de Hendrik Serruyslaan sierden.

Deze vier allegoriën, vrouwenfiguren die respectievelijk Industrie (caduceus en tandwiel), Zeevaart en Visvangst (bootje en visnet), Telefonie en Telegrafie (luisterhoorn en morsebobijn) en Post en Spoorweg (brieventas en gevleugeld wiel) voorstellen waren het werk, of althans het ontwerp, van de destijds hoog aangeslagen Roeselaarse beeldhouwer Jules LAGAE (1862-1931). Ze sierden de toren van het Postgebouw dat in 1903-1905 opgetrokken werd naar plannen van de Brugse architect Karel DEWULF (1865-1904). DEWULF had zich voor die constructie expliciet geïnspireerd op het Spaans paviljoen van de Parijse wereldtentoonstelling in 1900.

Na het slopen van de puinen van de post, belandden de vier gevelbeelden nog tamelijk intact in de Stedelijke Werkhuizen.... en begon hun lange winterslaap. Twee koppen verdwenen....

Nadat Schepen A. LARIDON in 1980-1981 reeds stappen deed bij het Bestuur der Posterijen om de beelden opnieuw te integreren in de momenteel aan de gang zijnde derde fase van de P.T.T.-niewbouw (een idee dat helaas werd geweigerd), brodeerde Schepen G. DANIELS verder op de gedachte. De "verdwenen" koppen werden inmiddels "terugbezorgd".

Na een grondige restauratie door beeldhouwer Pol PERNEEL, leraar aan de Kunstacademie, vonden ze een nieuwe bestemming in de groene middenberm van de Koninginnelaan.

De vlakke, niet afgewerkte rugzijden van de vier beelden verraden nu nog hun oorspronkelijke functie als gevelbeelden.

Lit. : N. HOSTYN, Architecten van Oostende-Belle-Epoque XVI. Charles De Wulf, in De Plate, 78/169-171.
- Over J. LAGAE : Nationaal Biografisch Woordenboek, deel 1, Brussel, 1964, kol 649 e.v.

Iconografie : OIOP 1, nr. 61
OIOP 2, nr. 50 & 53

door Norbert HOSTYN

"GEBORTE" van IRÉNÉE DURIEZ (MATERNITEIT H. SERRUYSZIEKENHUIS)

Wie de nieuwe materniteit van het H. Serruysziekenhuis (+5 van het ziekenhuiscomplex) binnenstapt ontmoet er in de gang op een bakstenen sokkel een bronzen sculptuur van de hand van Irénée DURIEZ : "Geboorte".

Deze sculptuur werd in 1980 door de Stad Oostende bij de kunstenaar aangekocht à 45.000 ₣ en werd - heel toepasselijk - in 1985 permanent ter beschikking gesteld van de materniteit van genoemd ziekenhuis.

Dit brons, ca. 1980 ontworpen door de kunstenaar, werd gegoten in 1981. Het meet 32 x 38 x 42,5 cm. Er bestaan 3 exemplaren van, waarvan dit het nr. 3/3 draagt.

Irénée DURIEZ (°Torhout, 1950) is sedert oktober 11. géén onbekende meer bij de Oostendenaars : naar aanleiding van zijn expo in de Galerij "Peperbusse" sierde hij de stad op een drietal plaatsen met zijn legendarische bronzen vrouwenaakten, door de enen fel gesmaakt, door de anderen verguisd.

DURIEZ leerde het beeldhouwersvak aan de Brugse Academie bij Willem VAN AERDEN (1967-1968) en bij Ives RHAYE.

DURIEZ woont en werkt te Ichtegem, Sint-Bertinuslaan 27. Aanvankelijk combineerde hij het beeldhouwen met werken in de ouderlijke schrijnwerkerij. In 1985 nam hij de zware beslissing zich enkel nog op zijn kunst toe te leggen. In 1978 installeerde hij op de gronden achter zijn huis een eigen bronsgieterij.

Het beeld "Geboorte" toont op een symbolische wijze dit natuurgebeuren. Het is een typisch werk voor DURIEZ : geboorte, kind en vrouw zijn nu nog, net als toen de hoofdgedachte van zijn hele oeuvre.

# # # # # # # # # # #

Aanvullingen bij vorige artikels :

"DE WIND" van Emile BULCKE : sedert juli 1986 opgesteld op een hoge zuil in de fontein aan het vuurkruisenplein.

cf. : Laatste Nieuws - Kust, 07.07.1986, p. 9.

* * *

"James ENSOR" van DE VALERIOLA : sedert begin april 1985 vervangen door een bronzen repliek van de hand van Irénée DURIEZ, en opgesteld op het voorterras van de Venetiaanse Gaanderijen, met behoud van de oude sokkel.

De erg beschadigde marmeren buste werd overgebracht naar het ENSORHUIS.

OOSTENDSE AANDELEN

door Edwin LIETARD

SOCIÉTÉ POUR L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIÉRES

Een Naamloze Vennootschap gesticht te Brussel vóór Meester Ed. VAN HALTEREN, notaris te Brussel, op 4 juni 1928 en verschenen in het BS. op 25-26 juni 1928 onder het nr. 9557 en dit voor een periode van 30 jaar.

De Maatschappelijke Zetel was gelegen op de Zeedijk (tegenwoordig Albert I wandeling) nr. 58 en de Oosthelling van de Kursaal nrs. 5 en 6. Deze maatschappelijke zetel was gelegen in de vroegere "VILLA EMMA-WILLIAME".

De N.V. had tot doel zowel de participatie in en de exploitatie van Hotels, Restaurants, Patisseries, Vergader- en Danszalen en tevens de aankoop van licenties en fabrikatiegeheimen betrekking hebbende met de exploitatie van het hotelwezen en aanverwante bedrijven.

Het maatschappelijk kapitaal van deze N.V. bedroeg 500.000 Fr en was verdeeld in 1.000 kapitaals aandelen van elk 500 Fr. Er werden ook nog 1.000 stichtingsaandelen aangemaakt zonder waardevermelding en deze aandelen waren verdeeld als volgt :

- 1) Aan de heer M. GOOSSENS
500 stichtingsaandelen
500 kapitaals aandelen volledig afbetaald
dit voor een belofte van pachtverlening (3, 6, 9 jaar) van het bovenvermeld gebouw en tevens voor een optie, voor de periode van 4 jaar, van aankoop van dit gebouw tegen de aankoopprijs van 3.320.000 Fr.
- 2) Aan de heer M. GHYSSENS
500 stichtingsaandelen
500 kapitaals aandelen volledig afbetaald
dit voor het goede verloop van de stichting en de kontakten voor de meubilering van het gebouw en tevens voor de kennis op het gebied van het hotelwezen.

De algemene Aandeelhoudersvergaderingen worden gehouden afwisselend te Oostende en te Brussel.

De gewone vergaderingen worden gehouden op de 1ste Vrijdag van maart van elk jaar te 15 uur in de zetel van de N.V. De eerste vergadering werd gepland voor 1929.

In de statuten wordt vermeld dat elk kapitaals aandeel recht heeft op 1 stem en elk stichtingsaandeel telt voor 2 stemmen. Tevens wordt vermeld hoe de winstverdeling zou geschieden :

- a) 5 % van de winst gaat naar een reservefonds
- b) het nodige kapitaal voor de afbetalingen en werkkosten
- c) rest van de winst wordt verdeeld respectievelijk
  - 10 % voor administrateurs en commissarissen
  - 40 % voor houders van kapitaals aandelen
  - 50 % voor houders van stichtingsaandelen

De aandelen werden gedrukt bij Imp. Raymond FISCHLIN, Rue des Cendres, 3A, Bruxelles.

Bijgevoegde afbeelding van PART DE FONDATEUR N° 0237. Niet getekend met volledig vastgehecht koeponblad met 30 koepons lopende van 1929 t/m 1958.

30 SOCIETE POUR 30 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 30 Coupon payable en 1958 30	20 SOCIETE POUR 20 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 20 Coupon payable en 1948 20	10 SOCIETE POUR 10 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 10 Coupon payable en 1938 10
29 SOCIETE POUR 29 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 29 Coupon payable en 1957 29	19 SOCIETE POUR 19 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 19 Coupon payable en 1947 19	9 SOCIETE POUR 9 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 9 Coupon payable en 1937 9
28 SOCIETE POUR 28 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 28 Coupon payable en 1956 28	18 SOCIETE POUR 18 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 18 Coupon payable en 1946 18	8 SOCIETE POUR 8 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 8 Coupon payable en 1936 8
27 SOCIETE POUR 27 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 27 Coupon payable en 1955 27	17 SOCIETE POUR 17 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 17 Coupon payable en 1945 17	7 SOCIETE POUR 7 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 7 Coupon payable en 1935 7
26 SOCIETE POUR 26 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 26 Coupon payable en 1954 26	16 SOCIETE POUR 16 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 16 Coupon payable en 1944 16	6 SOCIETE POUR 6 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 6 Coupon payable en 1934 6
25 SOCIETE POUR 25 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 25 Coupon payable en 1953 25	15 SOCIETE POUR 15 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 15 Coupon payable en 1943 15	5 SOCIETE POUR 5 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 5 Coupon payable en 1933 5
24 SOCIETE POUR 24 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 24 Coupon payable en 1952 24	14 SOCIETE POUR 14 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 14 Coupon payable en 1942 14	4 SOCIETE POUR 4 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 4 Coupon payable en 1932 4
23 SOCIETE POUR 23 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 23 Coupon payable en 1951 23	13 SOCIETE POUR 13 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 13 Coupon payable en 1941 13	3 SOCIETE POUR 3 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 3 Coupon payable en 1931 3
22 SOCIETE POUR 22 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 22 Coupon payable en 1950 22	12 SOCIETE POUR 12 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 12 Coupon payable en 1940 12	2 SOCIETE POUR 2 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 2 Coupon payable en 1930 2
21 SOCIETE POUR 21 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 21 Coupon payable en 1949 21	11 SOCIETE POUR 11 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 11 Coupon payable en 1939 11	1 SOCIETE POUR 1 L'EXPLOITATION D'INDUSTRIES HOTELIERES PART DE FONDATEUR N° 0237 1 Coupon payable en 1929 1

HET STERFHUIS VAN PIETER WILZOET

door Dan VERSTRAETE

Pieter WILZOET was de zoon van Jan die op het kasteel van Zandvoorde gewoond had. De vrouw van Pieter was Cornelia CUPERS, dochter van Jacob. Tijdens zijn leven was Pieter hoofdman van Zandvoorde en hij woonde aan het hedendaagse marktpleintje, aan de oostkant van de Bredeweg (die daar nu Dorpstraat genoemd wordt), juist aan de kromming van de weg. Ten zuiden van zijn hoeve stond de herberg "De Hert", meer zuidwaarts stonden nog enkele huisjes en bij de kerk had men de herberg "De Keizer".

Pieter WILZOET stief op 7 september 1559, dat is dus bijna 430 jaar geleden. Dank zij de boedelinventaris die na zijn dood werd opgemaakt, kunnen wij ons een beeld vormen van de levenswijze van deze voorname boer. (Brugge, rijksarchief, fonds aanwinsten nr. 5635).

Pieter was veeboer, dat wil zeggen een landbouwer die zich vooral met veekweek bezig houdt. Hij bezat heel wat weiland in de omgeving en hij stak daar koeien in die hij mager kocht en die hij verkocht wanneer zij vet geworden waren. In gans die omgeving lag goed grasland dat vettegras genoemd werd. Zo kocht Cornelis LABE honderd zevenendertig beesten bij de weduwe van Pieter voor 490 pond groten maar Pieter had tijdens zijn leven bij diezelfde Cornelis LABE ook beesten gekocht om die te vetten. De weduwe verkocht die beesten om de verdeling mogelijk te maken. Zij waren nog niet allemaal geschikt voor het slachthuis want als men dat uitrekent komt men aan de som van drie pond en elf schellingen per stuk vee. Pieter had ook elders vee gekocht om te "leggen" zoals men dat zegde. Hij betaalde zo bij Claes JONCKHEERE 12 pond 19 schellingen groten voor 4 magere koeien, dus ongeveer dezelfde som per stuk vee als de weduwe kreeg van Cornelis LABE. Een vette koe kostte eigenlijk iets meer dan 4 pond groten. Dat was de prijs die de weduwe betaalde toen zij een koe kocht bij Jacob CANT om die te slachten voor de uitvaart.

Pieter was eigenaar van meer dan honderd gemet land. Hij gebruikte dat echter niet allemaal want hij verpachtte er een groot deel van. Daarbij pachtte hij zelf nog een twintigtal gemeten van allerlei eigenaars, meestal geestelijke instellingen zoals het begijnhof te Brugge, Sint Juliaan in die stad, de kerk van Zandvoorde, die van Oostende, de kapellanij van Zandvoorde en zo meer. Hij gaf dit land dan soms in napacht aan andere mensen. En soms pachtte hij zelf een stuk weiland om koeien te vetten. De grootste oppervlakte van zijn gebruik was vettegras, dus weiland. Veel akkerland bewerkte hij niet maar toch zaaide hij wat tarwe en waarschijnlijk veel vlas. Dit kunnen we veronderstellen door het feit dat er veel lijnwaad aanwezig was in het sterfhuys : 17 stukken van 20 tot 27 ellen lengte, getekend met de letters A tot T, een tiental schoonlakens van verschillende bewerking (Doorniks werk, Pavijewerk, Capeletswerk, Damasten werk), veel servieten, veel slaaplakens en fluwijnen en nog ander gerief, te veel voor eigen gebruik.

Op het hof werkten twee meiden die in de zomer meer verdienden dan in de winter. Ik denk dat zij zich tijdens de winter vooral met spinnen en weven bezig hielden. Dan was er op het hof nog een knecht (cnape) die 9 schellingen verdiende. De weduwe van

Amand WILLAERT bewaakte de vette beesten en zij kreeg daar 13 schellingen groten voor per jaar. De meiden kregen ongeveer één pond per jaar.

Wat de woning van Pieter WILZOET betreft, wij kunnen ons daar moeilijk een beeld van vormen. Zij omvatte een soort voorportaal, voorvloer genaamd, twee kamers, een keuken, kelder en hoogkamer (hier neerkamer genaamd). Daarboven was een ruime zolder die ook in afdelingen was afgescheiden. In een van die afdelingen kon geslapen worden. Er stonden daar twee koetsen maar slechts één koets was voorzien van bedgerief. Ook in een van de kamers beneden kon geslapen worden. Zelfs in de keuken was er een slaapgelegenheid voorzien. Dat zal dan wel een alkoof geweest zijn. Het best ingericht als slaapplaats was de neerkamer (de voute of hoogkamer zouden wij zeggen). Daar waren twee bedden, Eén ervan was een lijzekoets, dat wil zeggen een bank die als bed kon gebruikt worden, een voorloper van onze canapé. Natuurlijk stonden allerlei meubelen in de woning en op de zolder lag allerlei gerief, teveel om dat hier op te sommen. Er waren veel voorwerpen in tin : plattelen, sauspennen, borden, kannen en stopen : alles samen meer dan 400 pond, dat is meer dan 150 kilogram. Spinnewielen en koperen ketels waren er ook meer dan genoeg.

Op het hof stonden de stalling, een schuur en een bakhuis, hier ovenkot genoemd. Die schuur was nog maar juist gekocht door Joos ALLAERDT voor 6 pond groten. Er zaten hooi, haver, een tas tarwe en wat rondkoren (koolzaad) in de schuurwinkels. In de stal stonden een oud paard en vier koeien. Zes vaarzen liepen in het vettegras rond Oostende, samen met vijf kalvers en een weirschaap. Verder had men dus nog een ovenbuur en een afdak aan de schuur waar een kar stond. Daar lag ook nog ander gerief zoals een hoop darink (turf), een vettegrasbijl, een "houppenet", een "reitrake" en een "pulsperse". Dat net, die rakel en die lange stok wijzen op aanwezigheid van watergangen in de omgeving.

Pieter WILZOET was een tamelijk rijk man. Dat wordt o.a. bewezen door de meubilering van zijn woning. Naast allerlei kasten en kisten waren daar ook beelden en schilderijen aanwezig en dat was zeldzaam in die tijd. Er waren ook tapijten, kussens met groen leer, mooie bedspreien en zelfs spiegels en zetels in die woning. Pieter bezat zelfs een dronkaardstoel, dat was een schommelstoel zoals Jef WEYNS, zaliger, ons dat heeft leren kennen. Pieter had dan nog schone kleren : een gekleurde mantel met een omgeslag in fluweel, een zwarte laken mantel, een zwarte rok, een wambuis met satijnen mouwen, een armozijnen rok, een damasten rok, een zwarte keerle met Roemeense vellen, drie bonnetten en veel ondergoed dat aan de armen werd gegeven. Kleren en juwelen van de weduwe worden niet vermeld omdat zij dat allemaal mocht behouden. Zij mocht ook alle meubels en ander gerief behouden mits 116 pond te betalen.

Het liggende geld in huis bedroeg de som van 113 pond groten. Dat was ook voor de weduwe, evenals de voorraad eten in de kelder : een kuip met vlees van een os, een kuip met vlees van een koe, 4 buikschotels (baken noemde men dat) van een zwijn, een pot boter, twaalf kleine kazen en wat roet. De weduwe moest echter wel de uitvaart helpen betalen en één pond per jaar voor een Onze Vrouwe lof dat haar man gesticht had in de kerk van Zandvoorde. De pastoor, Jan HEYNS, kreeg daarvoor 10 schellingen en de twee kapellanen met de koster kregen ook

tien schellingen. De weduwe verklaarde ook dat zij vier pond groten bezat die haar schoonvader, Jan WILZOET, destijds gegeven had om daarmee de kosten te betalen voor het bekomen van de priesterlijke staat van Adriaan SLABBAERT. Wanneer die man echter geen priester werd, moest het geld teruggegeven worden. De huishuur van kreupel Janneken (3 schellingen) kwam ook bij de schulden van het sterfhuis want Pieter WILZOET had zich tot die jaarlijkse betaling verbonden.

Dan waren er nog allerlei renten te betalen en de tiende van de vruchten die een bedrag van 13 pond en 10 schellingen per jaar bedroeg. De abdij van Oudenburg had recht op de helft van dat bedrag want zij was een voorname tiendeheffer te Zandvoorde. Dan moest de belasting van de tiende penning nog betaald worden en dat was 6 pond 5 schellingen. De parochiebelasting van Zandvoorde bedroeg 5 pond 8 schellingen. Dat was veel geld. Veel geld kostte ook de uitvaart waar François AMPE voor zorgde. De begraving alleen kostte reeds 11 pond. Het dodenmaal werd betaald met 10 pond.

Pieter stierf in september 1559 en de verdeling gebeurde in december van het jaar. De verdelers, hier deelslieden genaamd, moesten nog eens geld hebben. Arnaud BOGAERT werkte daar 10 dagen aan en hij kreeg 4 pond. Zijn helper werkte slechts twee dagen en hij kreeg 8 schellingen. Samen dronken zij, in die periode, 46 kannen bier en wijn. Dat was 23 stoop want een stoop was twee kannen. Er werden daar evenveel schellingen voor betaald, dus 23. Sterven kost in onze tijd veel geld maar men zou zeggen dat dit, vierhonderd jaar geleden, nog veel meer kostte.

Na aftrek van alle schulden, bleef er toch nog 207 pond over in het sterfhuis. Dat moest nu verdeeld worden tussen de erfgenamen die, spijtig genoeg, niet vermeld worden. De weduwe had recht op vijf delen van acht en de andere erfgenamen hadden recht op drie delen van acht. Men zou kunnen denken dat Pieter geen kinderen had en dat die drie delen van de erfenis aan zijn broers of zusters werden gegeven.

ENSORIANA

<> James Ensor (tentoonstellingscatalogus), Hamburg (Kunstverein), 1986.

Catalogus van de tentoonstelling 06.12.86 08.02.1987.

Schitterende catalogus met - wat de schilderijen betreft - de nadruk op het minder gekende en latere werk, op zichzelf een verdienste en correctie aan het traditionele Ensor imago. De catalogusnota's zijn van een voorbeeldig wetenschappelijk gehalte.

Verder bijdragen door Hans PLATSCHEK, Joachim HEURINGER VON WALDEGG, Diana LESKO & Bernd GROWE.

Talrijke kleurfoto's en enkele niet geziene foto's van Ensor zelf.

Aanwezig in het Fonds OSTENDIANA van de Stadsbibliotheek.

<> NIEUWE ENSORPRENTKAARTEN

Sedert eind 1986 zijn in het Museum voor Schone Kunsten 2 nieuwe ENSOR-prentkaarten te koop :

- "De Knaap" academisch werk uit 1878.

- Het ENSOR-Monument van DE VALERIOLA/repliek DURIEZ aan de Venetiaanse Galerijen. Een uiterst stemmige opname van Foto ROLAND.

NAAMLIJST VAN ALLE DEGEENE DIE ALDAAR AANVEERD, GEKLEED, GEPROFEST EN BEGRAVEN WIERDEN (vervolg)

- + Zuster Eugenia in de wereld genaamd Joanna Francisca De
1798 Brandt, oud 25 jaren, gekleed 31 januari 1769, geprofest
6 februari 1770, geboortig van Reninghe in het Diocees
van Yperen, wierd tot medemoeder gekozen 15 februari 1791.
Zuster Eugenia De Brandt is overleden den 11 februari
1798 in den ouderdom van 54 jaren.
Gesupprimeerde Religieuse den termijn van 17 dagen, 't
klooster geevacueert seven dagen. Dus memorie.
- + Zuster Maria Josepha Houtter, oud 23 jaren, gekleed den
1801 3 februari 1751, geprofest den 9 februari 1752. Zuster
Marie Joseph Houtter subietelijk overleden den 21 october
1801, in den ouderdom van 73 jaren gesupprimeert sedert
den 25 januari 1798.
- + Zuster Monica in de wereld genaamd Joanna Versluys, geboren
1802 te Oostende, oud 24 jaren, gekleed 19 februari 1753, gepro-
fest 20 februari 1754. Zuster Monica Versluys overleden
den 22 november 1802 in den ouderdom van 74 jaren.
Gesupprimeert sedert den 25 januari 1798.
- + Zuster Carolina in de wereld genaamd Catharina Willems,
1804 geboortig van Poperinge, oud 22 jaren, is gekleed 19 februa-
ri 1753, geprofest 20 februari 1754. Zuster Carolina Willems,
gesupprimeerde Zwarte Zuster overleden 22 april 1804, in den
ouderdom van 73 jaren en begraven den 24 april volgens
de akte van doodboek van SS. Petrus en Pauluskerk te Oostende.
- + Zuster Marie Anne in de wereld genaamd Anna Theresia Clouwé,
1806 oud 28 jaren en geprofest op den feestdag van den H. Augusti-
nus 28 augusti 1778. Zuster Marianna Clouwé gesupprimeerde
Zwarte Zuster overleden tot Brugge den 18 mei 1806 in den
ouderdom van 56 jaren en 9 maanden.
- + Zuster Benedicta in de wereld genaamd Louise Schoonheere,
1812 geboortig van Dunkerke, oud 24 jaren is gekleed den 13
augusti 1759, geprofest den 19 augusti 1760. Zuster Benedicta
Schoonheere overleden tot Veurne den 12 augusti 182 in den
ouderdom van 79 jaren, gesupprimeerde religieuse sedert
den 5 februari 1798.
- + Zuster Godelieve in de wereld genaamd Maria Godelieve
1812 De Combel, geboren te Ghistel oud 23 jaren, geprofest
den 6 februari 1770. Godelieve De Combel gesupprimeerde
Zwarte Zuster overleden den 20 november 1812 in den ouderdom
van 66 jaren 9 maanden en 11 dagen wierd begraven den
22 november volgens het extract van de doodboek van SS.
Petrus en Pauluskerk te Oostende.

Daer wordt U.L. met droefheyd bekend gemaekt
van wegens De Religieusen Swaerte Susters,
als dat hunne mede Suster Marie Godelieve
Combel

is overleden den 20 november 1812, 's morgens
ten 9 ueren, in den ouderdom van 68 jaeren,
9 maanden en 11 dagen.

De Begraevinge zal geschieden op morgen den 22
dezer, in de Parochiale Kerke 's morgens ten 11 ueren;

U.L. versoekende de zelve met uwe tegenwoordigheid
te willen vereeren
Dat de Ziele rust in vrede

De eerste der dertigste Missen zal geschieden
op dyssendag 24 dezer ten 8 ueren, in de gezegde Kerke

+ Zuster Isabella in de weireld genaamd Maria Josepha Semaesse,
1818 geboortig van Oostend oud 24 jaren, gekleed 17 mei 1763,
geprofest 6 juny 1764, wierd tot medemoeder gekozen voor
3 jaren 27 juli 1784, en wederom den 3 juli 1787, en op
4 februari 1788 met de meeste voizen van 13 religieusen
gekozen tot moeder, en wederom tot medemoeder 18 februari
1794. Zuster Isabelle Semaesse overleden den 7 februari
1818 in den ouderdom van 78 jaren en 11 maanden gesupprimeert
sedert den 5 februari 1798. Moeder van 't klooster geweest
den tijd van 3 jaren.

+ Zuster Josepha Van de Steene, wettige dochter van Joannes
1822 en van Catharina Moentiens, geboren te Oostende anno 1758,
27 september, heeft op 20 maart 1787 hare solemnele profes-
sie gedaan. Zuster Josepha Van de Steene overleden binnen
Oostende den 24 juli 1822, in den ouderdom van 63 jaren,
9 maanden en 27 dagen en is begraven ter parochie Mariakerke.

Requiescat in pace

+ Zuster Agnes in de wereld genaamd Anna Theresia De Visscher,
1829 geboren te Oostende, oud 21 jaren, geprofest den 6 februari
1770, gekozen tot medemoeder 4 februari 1788 voor 3 jaren,
en is met meerderheid van stemmen canoniekelyk verkozen
tot moeder den 15 februari 1791 voor 3 jaren en wederom
den 18 februari 1794. Overleden den 18 september 1829
en begraven den 20 als geschreven staat op de doodboek
der SS. Petrus en Pauluskerk van Oostende.

verso

14 Aout 1696 fo 163 verso Notaris akten Vanden Heede, Maria
Eenbeer staende op haer profes in 't Clooster van Religieusen
onder den regel van H. Augustinus geseyt de Swarte Susters
binnen deser Stede.

"KUIFJE" VOOR DE FILM GEZOCHT EN GEVONDEN TE OOSTENDE (1960)

door Emiel SMISSAERT

Van de overbekende striptekenaar HERGÉ, pseudoniem van Georges
REMI (°1907) en die in 1983 aan leukemie overleed, verscheen
in 1986 een allerlaatste Kuifjesalbum, "Tintin et l'Alph-Art",
dat over kunst en kunsthandel gaat. Intussen woedt de Kuifjesrage
en cultus onverminderd verder bij personen die na hun twaalfde
verjaardag niet alleen nostalgisch blijven snuisteren en nagenie-
ten in oude Kuifjesalbums, maar ook bij volwassenen die voortdu-
rend op zoek zijn naar oude versies, eerste uitgaven, posters
en gadgets. De Fransen betitelen gevat deze categorie mensen
als : Tintinologen, Tintinofielen, Tintinomanen. Elk jaar worden
er door de uitgeverij Casterman 2,5 miljoen Kuifjesalbums verkocht
en tot nu toe werden er negentig miljoen Franstalige albums aan
de man gebracht. Kuifje spreekt maar liefst drieëndertig talen.

Het verschijnsel Tintinomanie houdt zelfs de wetenschappers bezig, en niet alleen als lezers. Psychanalisten breken zich het hoofd en schrijven dikke boeken vol over Kuifje. Wie kent er niet beroemde Kuifjesfans als, noem maar op : Jacques CHIRAC, Haroen TAZIEFF en...generaal DE GAULLE die Kuifje "zijn enige rivaal op het internationaal toneel" noemde.

Gelet op het overweldigend succes van de albums waar wij ons als negen- of tienjarigen toch zo konden in verdiepen, wekt het geen verbazing dat de avonturen van Kuifje op het filmdoek zouden voortgezet worden. Pas aan het einde van de jaren vijftig begon de filmwereld zich hiervoor echt warm te maken. Aanvankelijk opteerde men voor "realistische" films, met echte acteurs; begin de jaren zestig kwamen op die manier twee volwaardige en avondvullende kleurenfilms tot stand. En eind de zestiger jaren werden lange tekenfilms, bestemd voor de bioscoop, door de firma Belvision gemaakt. Ik noem "De Zonnetempel" (1969) en "Het haaienmeer" (1972).

"(...) Maar bij het zien van de vier lange films gebaseerd op de avonturen van Kuifje, ontkom je niet aan de conclusie dat ze, zo niet mislukt (dank zij de films heeft tenslotte een nieuw publiek het universum HERGÉ kunnen ontdekken), dan toch minstens teleurstellend zijn (ze hebben de enthousiaste albumlezers niet kunnen overtuigen, evenmin overigens als de cinefielen. (...) HERGÉ's tekenstijl houdt het midden tussen extreem realisme (wat de decors betreft) en karikatuur (wat de personages betreft). (...) Deze personages zijn te karikatuurraal om geloofwaardig neergezet te worden door concrete, levende mensen. Vooral een held als Kuifje is te abstract, te puur grafisch om zich voor een acteursrol te lenen : hij is bedacht voor het beeldverhaal en daar krijg je hem haast niet uit". Einde citaat met wijze bedenkingen die de nagel op de kop slaan (zie : "De Wereld van Hergé" (1983) van Benoit PEETERS, een eminent Tintinoloog).

Voor de film was het grootste probleem natuurlijk een acteur te vinden die een geloofwaardig Kuifje op het doek kon neerzetten en waarmaken. Het moest niet noodzakelijkerwijze een getrouwe copie van het personage zijn. Gedurende lange tijd zocht en keek men uit naar zo'n "witte raaf". Tot Chantal RIVIÈRE, een vriendin van HERGÉ, op een goede dag op het strand van Oostende een jongen ontdekte die een treffende gelijkenis met Kuifje had. Een jeugdige sportmonitor die de naam Jean-Pierre TALBOT droeg, had de allure en de ouderdom van Kuifje; hij was van plan in het onderwijs te gaan, stond bekend als een verwoed sportman en, heel belangrijk, hij beschikte volgens zijn naaste omgeving over het merendeel van de morele kwaliteiten die aan Kuifje toegeschreven worden. Jean Pierre TALBOT heeft aldus aan Kuifje gestalte gegeven in de films "Het geheim van het gulden vlies" (1960) en vervolgens in "Kuifje en de blauwe sinaasappels" (1964).

Maar hoe en waar is die "ontdekking" verlopen ? Een oudere dame uit het centrum van Oostende herinnert zich, dat mevrouw GÉRARD die gerante was in een schoenenzaak op de hoek van het Marie Joséplein en de Adolf Buylstraat, zeer onverwacht het bezoek kreeg van twee personen. Zij polsten en informeerden of zij wel de grootmoeder was van de nog jonge Jean Pierre TALBOT die op hetzelfde ogenblik vertoefde in de club "Les Dauphins" op het strand. Op haar bevestigend antwoord, deelden zij haar mede dat de jongeman beantwoordde aan het profiel dat zij voor ogen hadden van Kuifje uit de boeken van HERGÉ en dat zij op

zoek waren naar een jonge acteur om een Kuifjesfilm te maken. Grootmoeder GÉRARD aarzelde : zij kon hierin geen beslissing nemen en vroeg bedenktijd om zijn moeder die haar schoondochter was en te Spa woonde, te raadplegen. Telefonisch zocht zij contact met de moeder van Jean Pierre, maar die dame had haar bedenkingen en wenste zekerheid omtrent hun bedoelingen. Daarop werd ze opgezocht te Spa en na beraad kwam men tot een overeenkomst : Jean-Pierre TALBOT mocht in 1960 de hoofdrol als Kuifje spelen in "Het geheim van het gulden vlies", de film zou gedraaid worden in Frankrijk en moeder alsook grootmoeder mochten ter plaatse verblijven voor de duur van de opnamen. Wat effectief gebeurd is.

Het loon dat Jean-Pierre opstreek, aldus mijn zegsvrouw, werd oordeelkundig belegd. Maar door het filmen en de vele tijd die daaraan besteed werd, bracht Jean-Pierre het enkel tot onderwijzer. Zijn leerlingen en heel wat inwoners van Spa noemen hem nog altijd Tintin of "Monsieur Tintin" wat hem genoeg doet. "Tintin" TALBOT is gehuwd met een verpleegster, na de opnamen van de tweede Kuifjesfilm, en bezit ondermeer door erfenis van grootmoeder GÉRARD een appartement in residentie "Le Neuilly", Hendrik Serruyslaan 4, te Oostende.

Aanvulling

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - CLXV : RENE VAN DEN BERGHE

door Norbert HOSTYN

° Oostende, 1926 - + Oostende, 1980.

Was leerling aan de Academie van Brugge (bij E. ROMMELAERE en R. DE PAUW).

Godecharlesprijs in 1951. Was een tijdlang leraar aan de Academie van Oostende.

Figuren, stillevens in een door het expressionisme beïnvloede stijl die tevens nog wat weg had van het realisme.

In het Museum voor Schone Kunsten, Oostende : "Stilleven" en "Liggende naakt".

ENKELE VERANDERINGEN IN ONS HEEMMUSEUM

In de loop van de maand januari werd een begin gemaakt met de herschikking van de inkomzaal (zaal A. SLEEKS) van ons Heem-museum.

Het "rollend materieel" kreeg een nieuwe schikking en er kwam een tijdschriftenrek bij met zithoekje.

Zo zijn onze leden en bezoekers in de mogelijkheid om in alle comfort enkele tijdschriften door te nemen.

Aug. VAN ISEGHEM
Voorzitter

ERRARE HUMANUM EST

In het DE PLATE nummer van januari 1987 nr 1/16de jaargang schoven zich enkele kleine foutjes waarvoor we ons verontschuldigen.

Op bladzijde 87-3 onder nr 16 dient men te lezen :

DE GROTE VLOEIING VAN 1584 of het ontstaan van de Oostendse GEULE

Op bladzijde 87/13 (de fotobladzijde) is er, natuurlijk sprake van het VAN NESTE genootschap.

J.B. DREESEN

VOOR DE LIEFHEBBERS VAN OSTENDIANA

HERDENKINGSPENNING uitgegeven ter gelegenheid van het Honderdjarig bestaan van KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ DER EX-ONDEROFFICIEREN OOSTENDE

Op 22 en 23 mei 1987 viert de KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ der EX-ONDEROFFICIEREN van Oostende haar honderdjarig bestaan.

Ter gelegenheid van dit uitzonderlijk feit sluiten we weer aan bij een bijna even oude traditie van de vereniging, namelijk het uitgeven van een herdenkingspenning. Vanaf 1892, vijf jaar na de stichting, gebeurde dat regelmatig bij elk groot evenement. Wij hernemen deze traditie ter gelegenheid van ons honderdjarig bestaan.

De penning zal op de voorzijde de beeltenis dragen van Zijne Majesteit koning Boudewijn. De achterzijde is versierd met een lauwerkrans en zal de volgende tekst dragen :

1887 - 1987
KON. MAAT.
EX-ONDEROFFICIEREN
OOSTENDE

Er zijn drie uitvoeringen voorzien :

- Brons gepatineerd aan de prijs van 350-ƒ stuk
- Brons verzilverd, oud zilver à 400-ƒ stuk
- Brons verguld, fijn goud à 500-ƒ stuk

Teneinde de penningen te bewaren of ze op de gepaste wijze te laten zien kunt u verder nog bestellen :

- Etui plastiek, doorschijnend deksel à 22-ƒ
- Schrijn plastiek bruin à 100-ƒ
- Staandertje alu. geassorteerde patines à 40 ƒ

U kunt zich van nu af een of meerdere exemplaren, met of zonder de toebehoren, reserveren door de opgegeven bedragen te storten op rekening :

000-0146912-54
Kon. Mij. Ex.O.O.officieren
8400 Oostende

met de vermelding : "Wens in te tekenen voor....."

De inschrijvingen worden afgesloten op 1 april 1987. Tracht er op tijd bij te zijn want dit is een enige gelegenheid.

J.B. DREESEN

KLASFOTO'S SCHOOLJAAR 1962-1963. Oproep aan onze leden

Indien U nog over klasfoto's beschikt van het schooljaar 1962-63, van U of Uw kinderen, genomen in een school van Oostende stel ze ons dan ter beschikking. Op die manier helpt U ons mee aan de tweede THEMATENTOONSTELLING voor 1987 die loopt van 1 april tot 30 juni 1987 onder het thema "OOSTENDSE SCHOOLJEUGD 25 JAAR GELEDEN".

Geef Uw foto, of foto's, indien mogelijk met een paar namen van leerlingen, binnen bij een van onze bestuursleden. Wij zullen er een uiterste zorg voor dragen en ze U ter gepaste tijd terugbezorgen.

Het Bestuur

HET KANAAL BRUGGE-SLUIS, GEGRAVEN IN DE XIXde EEUW

Om het effect van de Engelse blokkade om te buigen, besloot Napoleon een kanaal te laten graven van Brugge naar Breskens : deze waterweg moest de haven van Duinkerke, langs een geheel van interne verbindingen, aansluiting doen geven met de Schelde.

De uitvoering van de werken, van het vak Brugge Damme werd op 15 juli 1808 toevertrouwd aan Philippe DE BROCK van Oostende. De werken werden twee maand later onderbroken en hernomen in 1810.

J. B. DREESEN

Bron : De havens aan de kust en aan het Zwin
(doorheen oude plannen en luchtfoto's)
door Rene LAURANT. Brussel 1986.

IN DIT NUMMER

- blz. 35 : G. BILLIET : Uit het ijzige water van de "Ijsput" gered. Een voorval uit 1902.
- blz. 37 : F. COOPMAN : De zeewijding te Oostende.
- blz. 39 : D. FARASYN : De eerste stoommachine in West Vl. stond op het Oude Mijneplein te Oostende.
- blz. 42 : J. B. DREESEN : Het O.L.Vrouwkapelletje te Mariakerke.
- blz. 44 : P. VANDENABEELE : Oostendse drukkers werkzaam tussen 1850 en 1914.
- blz. 49 : A. CASIER : Oostendse muziekgeschiedenis XXXV (vervolg)
- blz. 51 : O. VILAIN : Kunstcynisme.
- blz. 52 : N. HOSTYN : Monumenten, beelden & gedenkplaten te Oostende - XXXVI en XXXVII.
- blz. 54 : E. LIETARD : Oostendse aandelen.
- blz. 57 : D. VERSTRAETE : Het sterfhuis van Pieter Wilzoet.
- blz. 60 : De Zwarte Nonnen te Oostende een historiek (deel 15)
- blz. 61 : E. SMISSAERT : "Kuifje" voor de film gezocht en gevonden te Oostende (1960)
- blz. 64 : J. B. DREESEN : Herdenkingspenning Ex Onderofficieren Oostende.
- blz. 65 : J. B. DREESEN : Het Kanaal Brugge Sluis, gegraven in de XIXde eeuw.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Caravale de
de la
Baleine

Groupes organisés par
les Membres

dit Sport Nautique
Carnaval de 1885 d'Ostende

Dimanche
22 Février
Ce programme
sera vendu au
centime
Profitez
des
pauvres

OPNIEUW VERKRIJGBAAR!
oud OOSTENDE IN BEELD
DEEL 1

door André VAN CAILLIE

BIJLAGE DE PLATE
Nr 2 FEB 1987

VERSCHIJNT OP 1 JULI 1987.

*Formaat : 20 X 20 cm.
208 bladzijden (200 foto's en prenten)
Papier : 120 gram matte maco
Hard cover — ingebonden*

**Een prentenalbum
met 200 onuitgegeven zeldzame
foto's en prentkaarten
van oud Oostende
(periode 1860 - 1930)
allen uit privé verzameling !!!**

**ENKEL VERKRIJGBAAR BIJ VOORINTEKENING
UITERLIJK TEGEN 30 APRIL 1987**

Prijs : 990 Fr (+ 50 Fr verzendingskosten binnenland)

Bedrag te storten op p.r. 000-0486754-08 op naam van Van Caillie A., Verenigingstraat 36, 8400 Oostende
of rechtstreekse voorafbetaling aan de auteur.

Duidelijk naam, adres, gemeente en aantal exemplaren vermelden a.u.b.

---

oud OOSTENDE IN BEELD - Deel 2 : onmiddellijk verkrijgbaar (Prijs : 950 Fr)
oud OOSTENDE IN BEELD - Deel 3 : verschijnt op 15 november 1987
(zie afzonderlijke folder)

oud OOSTENDE IN BEELD

DEEL 3

door André Van CAILLIE

VERSCHIJNT OP 15 NOVEMBER 1987

Formaat : 20 + 20 cm.
208 bladzijden (200 foto's en prenten)
Papier : 120 gram matte maco
Hard cover — ingebonden

Een prentenalbum
met 200 zeldzame foto's en
prentkaarten van oud Oostende

IN EIGEN BEHEER UITGEGEVEN

VOORINTEKENING UITERLIJK TEGEN 15 JULI 1987

Prijs bij vóórintekening : 850 fr. plus 50 fr. verzendingskosten (binnenland)
Prijs na 15 juli '87 : 990 fr. plus 50 fr. verzendingskosten (binnenland)

Bedrag te storten op p.c. 000-0486754-08 op naam van Van Caillie A., Verenigingstraat 36, 8400 Oostende
of rechtstreekse voorafbetaling aan de auteur.

Duidelijk naam, adres, gemeente en aantal exemplaren vermelden a.u.b.

---

oud OOSTENDE IN BEELD - Deel 2 : onmiddellijk verkrijgbaar (Prijs : 950 Fr)
oud OOSTENDE IN BEELD - Deel 1 : verschijnt op 1 juli 1987
(zie afzonderlijke folder).